

ВАРТІСТЬ І ПРАЦЯ.

(Карло Маркс.)

Що значить вартість якогось товару? В який спосіб ми її находимо?

На перший погляд здає ся, що вартість якогось товару є річю релятивною (зглядною), то значить, що її не можна означити, як лиш в відношенню до всіх інших товарів. І в дійсности, коли ми говоримо про риночну вартість якогось товару, то ми маємо на думці пропорціональну скількість за яку той товар можна вимінити на всі інші товари. Але тоді виникає питанє: в який спосіб регулюють ся ті пропорції, в яких одні товари стоять до других?

Ми знаємо з досвіду, що ті пропорції є різнородні. Візьмим, наприклад один товар, пшеницю: ми побачимо, що один корець пшениці дасть ся вимінити за всякі інші товари в безконечно різнородній пропорції. І тому, що вартість пшениці є все та сама, чи то вона вимінює ся за шовк, за золото або якийсь інший товар, тому ся вартість мусить бути щось зовсім іншого, зовсім незалежного від тих різнородних пропорцій в виміні за різні товари. Мусить існувати можливість висказати в якійсь іншій формі ті різнородні відносини меж поодинокими товарами.

В додатку, коли я кажу що корець пшениці можна вимінити на залізо в якійсь певній пропорції, або коли корець пшениці стоїть за якусь певну скількість заліза, то тоді я говорю, що вартости пшениці і заліза є рівні якійсь третій річ, яка не є ані пшениця, ні залізо. Отже котрась з тих двох річ, пшениця або залізо, мусить незалежно від другого бути зведене до тої третьої річі, яка є їх спільною мірою.

Щоб трохи яснійше представити сю справу, я удам ся до зовсім звичайного геометричного рисунку. Порівнюючи поверхні трикутників в всіх можливих формах і величинах, або якінебудь інші прямолінійні фігури, — в який спосіб ми